

VOOTELE RUUSMAA

BARBARISS

W. Faulkner "Inimene on oma ebaõnnestumiste summa." (W. Faulkneri raamatust "Hälin ja raev")

Tegelased:

ISA

TÜTAR

EMA

Lava on kahetasandiline. Tõstetud poodiumil, mis asub väikese nurga all, istub seljaga publiku poole naisterahvas. Lavapõrandal on väike tuba ühetoalises korteris. Diivan, mis on lahtikäiv, mida iga öö magamiseks avatakse. Kirjutuslaud, millel põleb laualamp. ISA istub laua taga, tema ees on paberileht, vaatab ühte punkti. Haarab laualt kausi seest barbarissi kommi ja hakkab seda paberist välja krabistama. Samal ajal ilmub pilti TÜTAR, kes vaatab pikalt ja vaikselt, kuidas ISA kommi lutsutab ja enda ette vaatab.

TÜTAR (*ehmatades*): Mis teed?

ISA (*ehmudes*): Issand jumal! Sina?!

TÜTAR: Mis teed siin?

ISA: Enda korteris? Midagi!

TÜTAR: Mitte midagi?

ISA: Suurt ei midagi! Elan.

TÜTAR (*naerupurtsatusega*): Elad!

ISA: Mis selles järsku nii naljakat on?

TÜTAR: Ei midagi, ei midagi! Ma niisama...

ISA: Millal siia jõudsid?

TÜTAR: Ma ei tea, kümme minutit tagasi?

ISA: Kümme minutit? Sa oleksid võinud ju hüüda!?

TÜTAR: Ma ju hüüdsin, aga sa ei kuulnud. Ei hakanud sind segama.

ISA: Mina ei kuulnud midagi. Oleksid võinud kasvõi koputada.

TÜTAR: Isa, kui sina siin kommi lutsutad, siis ei kuule sa mitte kui midagi.

ISA: Ikkagi! Kas ema teab, et sa siin oled?

TÜTAR: See on minu kodu ka!

ISA: Sa ei vastanud minu küsimusele.

TÜTAR (*kiirelt*): Jah!

ISA: Selge! Ei tea.

TÜTAR: Mis sellest?

ISA: Sinu emale ei meeldi, et sa tuled minu juurde.

TÜTAR: See pole minu probleem!

ISA: On ikka küll! Sa ju tead, et ta muretsseb sinu pärast.

TÜTAR: Probleem on hoopis selles, et mul on sellised vanemad.

ISA: Ei tea millised siis?

TÜTAR: Sellised, kes teineteist ei kannata.

ISA: Anna andeks! Ju, me polnud siiski kokku mõeldud. Saatus...

TÜTAR: Saatus!? Ära aja naerma! Kuule, kes viskas tema uuele autole telliskive peale? Ah!

ISA ei vasta.

TÜTAR: Kes marssis korterisse kui tuulispask ja hakkas laamendama?

ISA ei vasta.

TÜTAR: Kas saatus tegi seda kõike või?

ISA ei vasta jätkuvalt midagi.

TÜTAR: Muide, arva ära, kellepärast meid emaga vaadatakse trepikojas altkulmu nagu mingisuguseid asotsiaale? Veidrikud, kes ei suuda hakkama saada oma pereeluga ja märatsevad! See ongi saatus või?

PAUS

TÜTAR: Kas sul oli tõesti kott telliskive täis?

ISA: Helista emale!

TÜTAR: Miks sul kott telliskive täis oli?

ISA (ärritunult): Helista emale!

TÜTAR: Miks?

ISA (häält tõstes): Kuuled, helista emale!

TÜTAR: Helista ise! Noh, helista!

PAUS

ISA: Sa tead ju väga hästi, et ta ei võta minu kõnesid vastu.

TÜTAR: Sa tead ju väga hästi, et see pole minu probleem.

ISA: Tead, ...!

ISA on tõusnud püsti, vaatab TÜTRELE otsa, püüab rahuneda.

ISA: Kas sul raha on?

TÜTAR: Mida?

ISA: Ma küsisin, et kas sul raha on?

TÜTAR: Natukene.

ISA: Väga hea, siis mine osta mulle poest kommi.

TÜTAR: Misasja?

ISA (osutab kausile): Mine osta mulle kommi. Kauss on tühi!

TÜTAR: Miks mina?

ISA: Sest see on minu korter ja mina ütlen, kes siin kommi ostavad.

TÜTAR: Minu raha eest.

ISA: Kui sa oleksid öelnud, et sul pole, siis oleksin sulle andnud.

TÜTAR: Või nii!?

ISA: Jah, aga kuna sul raha on, siis võid ju oma isale meeleheaks kommi tuua. Ma ei palu sul suitsu või viina osta! Ainult kommi. Barbarissi kommi. Ühest pakist piisab.

ISA liigub kirjutuslaua taha istuma. Vaatab TÜTRELE otsa.

ISA: Aitäh!

TÜTAR pöörab ümber, jääb valgusvihku seisma, kirjutuslaual põlev laualamp kustub.

TÜTAR: Minu isa on maailma häirivaim lutsutaja. See on lihtsalt uskumatu, kui vali ta suudab olla kommi süües. Ma ei tea. Tal oleks justkui suus hiiglama suur klaaskera, mis võtab ta lausa hingetuks. Ta muudkui lutsutab ja lutsutab, ei kuule ega näe mitte kui midagi. Mul jooksevad alati külmavärinad üle keha, kui tema suus kõlksuvad kommid vastu hambaid. Ma tõsimeeli imestan, kuidas tal veel hambad suus on. Kui ma olin väike tüdruk, siis ma kujutasin ette, kuidas Sööbik ja Pisik mängivad tema suus bowlingut. Nad on ehitanud endale sinna kolossaalsete mõõtmatega

bowlingu saali ja mängivad hommikust õhtuni. Hambad kukuvad riburadapidi kuuliga pihta saades ümber – kolks, kolks, kolks, ja nad hüppavad rõõmust valju muusika ja vilkuvate tulede saatel. Söübiku ja Pisiku bowlingu saal.

Kaugusest kostub lärm ja karjumine, selle seest kostub äiutamisele sarnanev ümin. Valgusvihk kaob TÜTRE pealt, ISA on jäänud laua taha magama. Kirjutuslaual olev lamp hakkab värelema. Valgusvihk poodiumile, kus on nähtav seljaga istuv naisterahvas, kes end ümber ei pööra.

EMA (karjudes): Mida kuradit sina siit otsid? Kao minema! Sa oled joonud või? Mida sa teed? Lõpeta ära! Kas kuulsid, lõpeta ära, raisk? Ma kutsun sulle politsei! Mida sa neist kardinatist tirid? Katki teed ju, väärakas! Mida sa loobid seal, tänaval on ju inimesed? Kuuled või?

Kostub auto aknaklaasi purunemiseheli, naise vali kriiskamine. Laualambi värelus katkeb, valgusvihk poodiumilt kustub. ISA ärkab üles, justkui halvast unenäost, hingeldab.

ISA: See oli kärtspunane auto. Võimatu oleks olnud seda mitte tabada. Punane Fiat oli pargitud teeäärde kui mingisugune plekine märklaud! See auto mõjus mulle kui meeldetuletus – sa oled saamatu, käpardist alkohoolik. Läbikukkunud isa ja elukaaslane. Mul ei olnud enam õhku, ma hingeldasin. Nägin läbi õhukeste kardinatist seda Fiati siramas kui veripunast teemanti, ja siis oli kõik. Võtsin kotist telliskivid ja viskasin need vihast kolmandalt korruselt alla. Kõlasid tuhmid potsatused, viskasin auto aknaklaasist mööda. Kurat, isegi selleks pole ma suuteline. Mis mees sa selline oled! Hilde peksis mind vastu turja ja muudkui karjus. Nägin üle tänava jooksvaid inimesi ja hetkeks mõtlesin, et las olla, hüppan ise ka alla. Lõpuks. Mis siin enam. Ja, järsku ei mäleta ma enam midagi.

Lava tagant hakkab kostuma TÜTRE hüüatused.

TÜTAR (aina valjemalt hüüdes): Halloo! Halloo! Halloo! Halloo! Halloo! Halloo!

ISA: Mis sul viga on?

TÜTAR: Ise palusid ju, et ma hüüaksin või annaksin sulle märku.

ISA: Ma ei palunud sul karjuda.

TÜTAR: Vähemalt kuulsid nüüd. Kas keegi on veel siin?

ISA: Ei ole! Näed kedagi või?

TÜTAR: Ma kuulsin, et sa oleksid justkui kellegagi rääkinud.

ISA: Ah, ei midagi. Ma pobisesin niisama...

TÜTAR: Võõrutusnähud või?

ISA: Mida?

TÜTAR viskab barbarissi kommipaki laua peale.

TÜTAR: Et, kas võõrutusnähud!? Pole tükk aega kommi saanud.

ISA imiteerib irooniliselt naeru.

ISA: Naljhammas.

ISA avab kommipakki ja kallab paki kaussi tühjaks.

TÜTAR: Isa! Miks sul need telliskivid kotis olid?

ISA ei vasta. Avab ühe kommi, paneb suhu.

TÜTAR: Telliskivid! Miks nad sul kotis olid?

ISA: Niisama!

TÜTAR: Lihtsalt, niisama. Telliskivid?!

ISA: Ma olin... Ma ei mõelnud kainelt.

TÜTAR: Kus sa need said? Sa ei ehita ju midagi? Sa vist ei suudaks isegi kellut õiget pidi käes hoida.

ISA: Mis see sinu asi on?

TÜTAR: Miks? Ma tahan teada miks? Miks sa nii tegid?

ISA: Ma ütlesin sulle... Ma ei mõelnud... Istusin ühe logudiku juures, vaatasin neid turritavaid punaseid telliseid ja minus tärkas tahtmine panna paar kivi kotti. Suveniiriks.

TÜTAR (parastavalt): Suveniiriks!

ISA: Kes keelab? Mõned vedelesid rohu sees, täiesti tasuta saadaval. Päike paistis, oli ilus koht.

TÜTAR: Ära aja jama!

PAUS

ISA: Madle. Ma panin paar kivi kotti, ja kõik.

TÜTAR: Aga, ei olnud ju kõik. Sa tulid nende kividega meie juurde ja loopisid uue auto sodiks.

ISA: Jah, aga see ei olnud mul plaanis. Ma tahtsin sinu emaga rääkida.

TÜTAR: Millest?

PAUS

ISA: Ma ei tea! Pole sinu asi. Ma tahtsin temaga lihtsalt rääkida.

TÜTAR: Miks te siis ei rääkinud?

ISA: Ma ju püüdsin, aga sinu ema hakkas koheselt parastama - sa oled purjus, mida sa otsid siit. Tema purjus inimesega ei räägi, ja nii edasi. Ma ei olnud. Madle, ma luban sulle, ma ei olnud purjus. Olin endast väljas... Ma püüdsin selgitada ja siis need kuradi telliskivid seljas muutusid järsku nii raskeks, et ma kukkusin talle selga. Silme eest hakkas virvendama. Ja, siis ta juba arvas, et ma tungin teile korterisse ja hakkas mind peksma.

TÜTAR: Sa siis ei tahtnud sisse tulla!?

ISA: Ei! Ma ise ka ei tea, mida ma tol hetkel tahtsin.

TÜTAR: Ema väitis, et sa tulid talle kallale!

ISA: Mida!? Ei, muidugi mitte! Ma kukkusin talle kogemata sülle. Tahtmatult, ma komistasin.

TÜTAR: Miks sa siis kivid kotist välja võtsid?

ISA: Mul oli järsku silme eest must. Ma ei osanud midagi muud teha. Ma haletsesin iseennast. Viskasin meeleteheteest need kuradi kivid aknast välja.

TÜTAR: Rebides kardinad eest?

ISA: Mul ei olnud õhku. Kõik oli umbne, ma olin justkui vangis.

TÜTAR: Ema ütles, et sa hakkasid karjuma tänaval olevate inimeste peale.

ISA: Ma ei mäleta midagi. Ma ütlesin sulle – mul oli silme eest must. Mul ei olnud õhku, avasin akna. See ei pidanud nii minema.

TÜTAR: Sul vedas, et sa kedagi ära ei tapnud.

ISA: Kas sa arvad, et ma seda ise ka ei tea või?

TÜTAR: Miks sa siis seda tegid?

ISA: Ma ju ütlesin, ma ei tea. Ma ei tea. Ma olin segaduses. Ma olin meeltesegaduses. Ähmis. Kas sa saad aru?

TÜTAR: Ei! Ma ei saa millestki aru?

TÜTAR pöörab ümber, on seljaga publiku poole.

ISA (vaikselt): Tol ööl, ma läksin pärast tagasi. Ma pidin need telliskivid tagasi saama, vähemalt ühe. Selle ühe kivi, millele graveerisime kunagi oma initsiaalid peal.

ISA pöörab, jääb seljaga publiku poole. Paralleelselt ISA pöördega, pöörab TÛTAR end ümber, on näoga saali. Valgusmuude, milles valgusvihk koondub TÛTRELE, kirjutuslaua lamp kustub, kuid ISA selg on siiski kontuurina nähtav.

TÛTAR: Ei tea, kas lutsukomm on miskit sellist, mis tuletab meelde, et elu on tegelikult elamiväärt? Ilus ja kibemagus. Imed kommist justkui elu tühjaks, maitse kaob suust kui taanduv meri mõõna ajal, ja siis võtad kausist taaskord uue. Nii lihtne see ongi. Nii kergelt taasleitav. Avad paberi, mille krabin kõlab sõrmede vahel kui rahustav lainetus. Magus unistav meri sulab suus, kõik probleemid kaovad horisoni taha. Klaasjas tumeroosa rahulolu pörkab vastu põski ja suulage kui CERNI kiirendis olevad prootonid. Maitset plahvatavad miljoniteks tükkideks, justkui tähistaks suus uusaasta ööd ilutulestiku saatel.

TÛTRE sisemonoloogi katkestab EMA, kes on laval kirjutuslaua ees, nende taga kumab ISA selg.

EMA: Madle! Ausõna, ta tuli uksele! Ta oli purjus. Kurat, nagu alati. Vaatas otsa, pomises midagi. Ma ei saanud temast midagi aru.

TÛTAR: Oled sa kindel!

EMA: Muidugi! Sa ei usu mind või?

TÛTAR: Ema, ma olen näinud, et isa püüab muutuda.

EMA: Muutuda! Ära aja naerma. Ta suudab vaid ainult unistada!

TÛTAR: Tõesti! Isa on muutunud. Ta küsib sinu kohta, tunneb huvi.

EMA: Ära aja naerma. Tema tunneb huvi vaid iseenda vastu.

TÛTAR: Ära ütle nii!

EMA: Ta ütles, et ta ei saa hakkama, kui oleme kolmekesi. See olevat tema jaoks liig. Pole enam aega olla ja unistada. Saad sa aru, kui naeruväärne. Täismees, ja tal pole aega enam unistada.

TÛTAR: Ja, sina pole milleski süüdi?

EMA: Ta reetis meid. Madle, saad sa aru, ta reetis meid. Ta ei olnud võimeline võtma vastutust.

TÛTAR: Te olete mõlemad samasugused. Kumbki ei anna järgi, ajate oma õigust taga.

TÛTAR pöörab ümber ja hakkab lahkuma ruumist, EMA läheb kiirustades TÛTRE suunas, samal ajal hüüdes teda nimepidi.

EMA: Madle! Madle! Oota palun! Madle!

Kirjutuslaua lamp hakkab värelema. EMA lahkub lavalt, TÛTAR jääb seisma. Samal ajal hakkab aeglaselt valgusvihk valgustama välja poodiumit, millel on nähtav EMA siluett.

TÛTAR: Isa! Isa!

ISA pöörab end ümber. Ta kuuleb nii TÛTART kui EMA. Ta on segaduses, kusagil eriskummalisel vahealal. See oleks justkui halb unenägu.

ISA: Mida!?

TÛTAR: Milline ma lapsena olin?

ISA: Mida?

EMA: Kao minema! Kuradi tarakan!

TÛTAR: Milline ma lapsena olin?

ISA: Ma ei saa aru?

EMA: Mida kuradit sa siit otsid? Oled jälle täis jah!

TÛTAR: See on ju lihtne küsimus, millest sa aru ei saa.

EMA: Kuuled või?! Mis mees või isa sa ka oled?

ISA: Anna andeks!

TÛTAR: Milline ma lapsena olin?

ISA: Tüütu!

EMA: Ma nean sind maa põhja! Kao minema!

ISA: Tüütu kui kärbes!

TÛTAR: Päriselt!? Milline ma siis olin?

EMA: Sa reetsid meid!

ISA: Ei!

EMA: Ma ju armastasin sind!

TÛTAR: Isa!

ISA: Ma tean!

EMA: Ma ei suuda sulle andestada!

TÛTAR: Milline ma olin?

ISA: Palun, anna mulle andeks!

TÛTAR: Isa, räägi minuga!

ISA: Anna mulle andeks! Anna mulle palun andeks!

EMA pealt hajub valgus ära. ISA on siiamaani segaduses.

TÜTAR: Isa! Isa! Isa! Halloo!

ISA: Mida? Mida? Mida?

TÜTAR: Kas kõik on korras?

ISA: Jah! Vist küll!

TÜTAR: Oled sa ikka kindel?

ISA (endamisi): Jah... Või... Miks sa küsid?

TÜTAR: Sa olid justkui ära. Sinu nägu, see oleks nagu elutu olnud. Mul hakkas hirmus.

ISA: Ei, ei... Ma lihtsalt...

TÜTAR: Kas sinuga on ikka kõik korras?

ISA: Jah! Sa ei pea muretsema, kõik on korras!

TÜTAR: Sa oled näost valge.

ISA: Ei ole mul midagi viga.

TÜTAR: Ma lähen toon sulle vett.

ISA: Ära hakka!

TÜTAR: Ma toon sulle vett.

TÜTAR lahkub pildist, ISA vajub segaduses olevana diivanile. Valgus haiub maha, laualamp kustub, hetkeks on pimedus. EMA paneb lambi tööle, istub kirjutuslaua taga.

EMA: Mul oli hirm. Mul oli tegelikult nii suur hirm, aga ma ei suutnud seda talle öelda. Ma ei julgenud. Ma ei osanud isegi sõnastada, mis tunded mind valdasid, kuid sain aru, et ma ei tohi talle sellest rääkida. Ta pole valmis. Ma nägin, et temas käis mingisugune kihvatus läbi, miski väreles. Ta oli kusagil mujal. Me elasime samas korteris, viibisime samas ruumis, kuid meie vahele oli tekkinud tühimik. See ei olnud kuristik, sest siis oleks saanud kasvõi alla vaadata või üle hüpata. See oli nii ootamatu, justkui püüaks elada võõra inimesega koos, keda tegelikult armastada. Jäägitult. Vaatad teda läbi udu, mingi rõskus ronib mööda keha üles, ajab iiveldama, paneb peab pööritama. Tol hetkel mõistsingi, et ma ei tohi lubada hirmul end ilmutada, võimust võtta. Maksu mis maksab, ma pean sellest üle olema. Naljakkal kombel, see väike tuksuv süda minu südame all, ta suutis mind rahustada. Üks väike, õrn, läbipaistev süda rahustas mind. Ma olin täiuslik. Ma olin midagi enamat. Ma olin ema. Minus kasvas uus elu, mida ma ei suutnud mõista, aga see oli nii, kuradi imeline tunne. Meid oli kaks, ühes kehas, samal ajal. Kõik, mis kohutas, tundus selle tunde kõrval naeruväärne. Meid oli kaks...

ISA ärkab diivanil üles, vaatab hetkeks EMAGA tõtt. EMA vajutab laualambi tule kustu. Pimedus.

Valgus hakkab aegamisi ruumi valguma.

ISA (*hüüdes*): Madle! Madle! Madle!

TÜTAR tuleb joostes teisest ruumist.

TÜTAR: Mis on? Kas kõik on korras?

ISA: Jah! Ma... Ma tahtsin teada, kas sa oled siin...

TÜTAR: Ma ütlesin ju sulle, et lähen toon sulle vett.

ISA: Jah... Ma vist suikusin hetkeks.

TÜTAR: Kas sinuga on kõik korras? Kas helistan kiirabisse?

ISA: Ei, ei... Pole vaja. Ma suikusin... Kas sa tooksid mulle vett palun?

TÜTAR: Ja, muidugi. Kohe

TÜTAR lahkub pildist. ISA on segaduses, püüab aru saada, mis toimub.

ISA (*hüüdes*): Sa küsisid enne midagi minu käest?

TÜTAR (*hüüdes*): Mida?

ISA (*hüüdes*): Ma ütlesin, et sa küsisid ennist midagi minu käest?

TÜTAR tuleb pilti tagasi, veeklaas on käes. Annab ISALE.

TÜTAR: Ah, ei midagi!

ISA: Anna andeks, ma vist ei kuulnud.

TÜTAR: Pole midagi. Las ta olla.

ISA: Ei, ei... Küsi. Mida sa küsisid?

TÜTAR: Mitte midagi!

ISA: Ma tahan. Mida sa küsisid?

TÜTAR: Ma tahtsin teada, milline ma lapsena olin?

ISA: Milline sa lapsena olid?

TÜTAR: Jah! Milline ma lapsena olin?

ISA: Miks sa küsid üldse midagi sellist!

PAUS

TÜTAR: Ma ei teagi... Tead... Või... Kui vaadata vanu fotosid, siis mulle tundub, et neid ei saa usaldada - kõik on nii rõõmus. Kõik on kuidagi (*sõrendatult ja ülevoolava värvinguga*) – täiuslik. Aga, see pole ju see.

ISA: Miks sa siis ei usu?

TÜTAR ei vasta.

TÜTAR: Milline ma siis olin?

ISA istub kirjutuslaua taha.

ISA: Täiuslik. Sa olid täiuslik.

TÜTAR: Ära tee nalja!

ISA: Ma ei teegi. Sa olid täiuslik.

PAUS

TÜTAR: Kõik või?

ISA: Nojah! Mis siin enam lisada, kui täiuslik, siis täiuslik.

TÜTAR: Ei tundu küll täiuslik. Pigem igav ja mõttetu.

ISA: Ma ei mõelnud ju seda... (*TÜTAR segab vahele*)

TÜTAR: Ma ei räägi sellest. Päriselt, mida sa mõtled selle “täiuslikkuse” all?

PAUS

ISA: Sa olid ehe, nagu väikesed lapsed ikka on. Ausad. Nutt ja naer käivad käsikäes. Sa olid õnnelik ja rõõmus laps.

TÜTAR: Aga, milline olid sina siis? Ma mõtlen äsja isaks saanuna?

PAUS

ISA: Kuule, ega sa rase pole?

TÜTAR: Ei!

ISA: Sa pole täna ühtegi kommi võtnud. Kas pead mingisugust magusa dieeti või?

TÜTAR: Ei, mida sa ajad?

ISA: Oled ka nüüd taimetoitlane, jah?

TÜTAR: Mida?

ISA: Sa näed kahvatu välja.

TÜTAR: Misasja! Lõpeta ära!

ISA: Mitmes kuu? Räägi välja!

TÜTAR: Isa, ma ei ole rase!

ISA: Ära valeta!

TÜTAR (*ärritunult*): Ma ei valeta! Ma lihtsalt tahan teada, milline oli meie pere siis, kui ma sündisin?

PAUS

TÜTAR: Milline oli elu siis, kui ma sündisin?

PAUS

ISA: Tavaline. Lihtne. Ilus. Ma arvan, et tegelikult oli ilus.

TÜTAR: Mismoodi, ilus?

ISA: Ma ei tea... See on selline, tunnetuslik. Lihtsalt saad aru, et on ilus, ja kõik. Ei peagi miskit analüüsima või selgitama. Lihtsalt, nii on...

TÜTAR: Kas sa olid siis õnnelik?

ISA: Ju, vist!

TÜTAR: Aga ema?

ISA: Ma arvan, et tema oli. Jah! Tead, tal oli imekaunis naeratus, eriti siis kui ta sind ootas. Selles oli miskit eriskummalist, lumtavat. Ta oli ootusärevusest hullumas. Ta muudkui tuulas kingituseks saadud riiete seas, et kas on ikkagi kõik vajalik olemas, millest on puudus jne. Tassis koju igasuguseid raamatuid, mis olid seotud lapsekasvatuse ja -arenguga. Kohati tundus, et olen hakanud kokku elama kasvatusteadlasega, kes rääkis mulle mingisugustest kognitiivsetest võimetest, ja kuidas nendele peab rõhku pöörama ja neid arendama. See aeg oli täielik hullumaja, kuid selles oli nii palju ilu ja elu, et... Ma tean, et see kõlab totakalt, kuid ta õitses. Ta muretses pööraselt ja samal ajal õitses. Ta oli elus. Samasugune nagu sina lapsena – ehe ja aus ja...

ISA hakkab muigama või isegi et nutma, ei ole võimalik eristada tema emotsioone.

TÜTAR: Aga, mis siis juhtus?

ISA: Ma ei tea... Ma tõesti ei tea! Me vist kasvasime lahku või kasvasin mina lahku...

TÜTAR: Kasvad kõigest ilusast lahku? Kasvad ilusast lahku? Lihtsalt, järsku?

ISA: Ma ei oska sulle seda selgitada. Anna andeks!

TÜTAR: Aga... (*ISA segab vahele, tõuseb püsti ja lahkub köögi suunas*)

ISA: Kuule, kas sa kohvi või teed soovid? Tahaks miskit kuuma juua. Ma teen endale kohvi, soovid ka? Leian kapist kindlasti ka mõned küpsised. Tahad?

ISA läheb pildist välja, kööki. TÜTAR tõuseb püsti ja liigub kirjutuslaua poole. Ta märkab laual olevaid paberilehti, mis on täis kritseldatud, kohati kaootiliselt.

TÜTAR: Isa, millega sa siin tegeled?

ISA (*lava tagant*): Kas sa küsisid midagi? Ma ei kuulnud, veekeedukann teeb põrgulärmi.

TÜTAR: Ma küsisin, et millega sa siin tegeled? Sul on kirjutuslaual täiskritseldatud lehed. Kirjutad midagi või?

ISA tormab tupp.

ISA: Ära puutu neid.

TÜTAR: Ma pole puutunud neid. Ausõna!

ISA: Ära lihtsalt puutu. Ei, see pole mitte midagi.

ISA jõuab kirjutuslaua juurde, sätib lehed kokku üheks patakaks ning asetab nad lauasahtilsse.

ISA: Ma niisama siin, enda tarbeks kirjutan.

TÜTAR: Millest?

ISA: Mitte millestki!

TÜTAR: Ei tundu küll nii. Sul on lehed ju täis kirjutatud ja sa käitud nagu oleksid peast põrunud.

ISA: Ja, siis. Mitte millestki ma ei kirjuta. Tule aita mul nüüd köögist tassid ja kohv ära tuua. Paar küpsist on meil ka.

TÜTAR: Millest sa kirjutad?

ISA: Jäta! Jäta järele. Tule palun kaasa ja aita mind.

TÜTAR: Sa oled nii imelik. Te olete emaga mõlemad nii imelikud.

TÜTAR lahkub pildist, ISA ei oska koheselt reageerida, seisab niisama.

ISA: Ma ei tea. Ma ei tea, kuidas ma olen jõudnud siia punkti – ühetoalisse korterisse, räämas kortermajja. Siin ei ole mitte mingisugust võimalust leida rahulolu. Nende paneelide vahelt kajab igapäevaselt vastu valus tõdemus – sa oled tühi koht. Mõttetu. Joodik. Läbikukkunud elukaaslane, isa. Siin graveeritakse trepikojas oma nime seinale, et enda olemasolu oleks kusagilgi nähtav, olemas. Vahete-vahel, kui kõnnin mööda neid treppe üles ja jälgin neid kõledaid seinu, siis kujutan end ette Egiptuses. Kuumad liivaväljad, virvendav horisont. Olen massiivses kõrguvas püramiidis, kus on seinale hieroglüüfide ja joonistuste abil jutustatud minu armetu lugu. Ja, kõik need Dimad, Mariad ja Eevaldid, kes on oma nimed nendele seintele kraapinud, nad on hoopis minu teenrid. Lihtsad teenrid. Nad hoolitsevad, et minu kuningriik, see räpane, kõrguv trepikoda, püsiks veel kaua ja kaua. Mälestus minust, kui õiglasest ja suurest valitsejast kestab veel tänu neile mitmeid inimpõlvi. Iga samm neil trepiastmetel paneelpüramiidi tippu, esitab muudkui küsimusi – miks, miks, miks... Vahete-vahel ma ei soovigi jõuda oma korteri ukse taha. Tahaks, et need trepid läheksid aina kõrgemale ja kõrgemale, ei lõppeks kunagi. Et see oleks lõputu ronimine tippu. Mitte mingisugust eesmärki, lihtsalt üks lõputu ronimine püramiidi tippu.

Vali karjatus lavasügavusest. TÛTAR põletab end kuuma veega või keedukannuga ära.

ISA: Madle! Madle, kas sinuga on kõik korras!?

ISA lahkub lavasügavusse, samal ajal muudkui korrates sama küsimust. TÛTAR tuleb pilti tagasi, tal on käsi rätikusse mähitud.

ISA: Mis juhtus?

TÛTAR: Põletasin käe ära. Kallasin kogemata kuuma vee tassist mööda enda käe peale. See kuradi käepide logiseb keedukannul.

ISA: Anna andeks! Näita siia, kui hull on!

TÛTAR: Ei näita, panin külma vett peale juba.

ISA: Näita siia!

ISA saab TÛTRE käe enda kätte, vaatab seda hoolitsevalt.

ISA: Ma toon sulle jääd sügavkülmast. Põletus ei ole miskit tõsist, ville vist ei tule, kui saame kohe külma peale.

ISA läheb ruttu kööki, kostub kolistamist ja ta naaseb teise käterätiga, milles on jää sees.

ISA: Nii, võta see rätik ära ja pane see rätik punetuse peale. Väga hea. Hoia nüüd! Natukese aja pärast peaks punetus juba taanduma hakkama. Hoia, hoia nüüd peal, mida sa veiderdad!

TÜTAR: Ma ei veiderda.

ISA: Hoia siis peal.

TÜTAR: Ebamugav on.

ISA: Kuidas sa suutsid endale keeva vee käe peale kallata?

TÜTAR: Lihtsalt, kogemata.

ISA: Kogemata?

TÜTAR: Jah, kogemata. Lase mul nüüd olla.

ISA: Tule, istu diivanile ja puhka. Las ma aitan sind!

TÜTAR: Pole vaja!

ISA: Ole kuss! Ole paigal! Lama!

TÜTAR püüab end mugavalt lamamisasendisse sättida, ISA istub kirjutuslaua taha.

ISA: Kas on parem?

TÜTAR: Ei! Valus on!

ISA: Lama siis veel!

ISA võtab kausist kommi, hakkab krabistama.

TÜTAR: Kas kannatanu võiks rahu saada?

ISA: Mida?

TÜTAR: Palun ära krõbista. Ma tahaks rahu valutada.

ISA: Mina ei kalkanud sulle kuuma vett käe peale.

TÜTAR: Mis see siia puutub?

ISA: Ah, ei midagi! Olgu! Ma ei sega sind.

ISA võtab kausist pihuga komme, paneb need püksitaskusse ja läheb lava taha. Hakkab kostuma kommipaberite krabistamist. ISA tuleb tagasi väikese alustassiga, mille peal on ilma paberita barbarissi kommid.

ISA: Kas patsient soovib ka kommi?

TÜTAR: Jah, palun!

TÜTAR võtab alustassilt kommi ja paneb suhu. ISA istub kirjutuslaua taha ja paneb samuti kommi suhu. Kostub lutsutamise heli.

TÜTAR: Isa...

ISA: Mhmm...

TÜTAR: Kas mäletad seda hetke veel, kui ma sündisin?

ISA: Mida?

TÜTAR: Kas mäletad või ei?

ISA: Kui sa sündisid?

TÜTAR: Jah! Päeva, millal ma sündisin!

ISA: Kuule, sa oled täna terve päev esitanud mulle küsimusi seoses sünniga. Mis toimub? Sa oled ikkagi rase, jah?

TÜTAR: Ei, ei!

ISA: Aga, miks need küsimused siis?

PAUS

ISA: Aa... Teed mingisugust koolitööd või?

TÜTAR: Ei!

ISA: Perekondlikud suhted! Katkised peremudelid!

TÜTAR: Ei!

ISA: Miks sa siis küsid?

TÜTAR: Sa oled täiesti võimatu. Nagu emagi!

PAUS

ISA: Anna andeks!

PAUS

ISA: Miks sa küsid? Päriselt, miks sa küsid?

TÜTAR: See kõlab võib-olla segaselt, kuid mind on hakanud huvitama algused!

ISA: Misasja? Mis mõttes?

TÜTAR: Ma tahan teada, miks on nii läinud? Miks te ei ela enam emaga koos? Ei salli teineteist.

ISA: Lapsukene! Oota! Sina ei pea selliste teemadega enda pead koormama.

TÜTAR: Ei tea, miks?

ISA: Sest minu ja sinu ema vahelised asjad pole mitte kuidagi moodi seotud sinuga.

TÜTAR: Mina olen ju teie laps.

ISA: Ja, kuid meie sassis suhted ei ole sinuga seotud.

TÜTAR: Kuidas ei ole? Kuidas?

ISA: Sest sina pole selles kõiges mitte kuidagi moodi süüdi. Sina pole süüdi!

TÜTAR: Aga, sinul ja emal pole uusi kaaslast. Olete mõlemad üksikud ja õnnetud.

ISA: Sina pole selles süüdi!

TÜTAR: Ikkagi.

ISA: Sa teed endale ülekohut ja liiga.

TÜTAR: Aga, see on ju tõsi?

ISA: Ei ole!

PAUS

ISA: Kas ema on sulle need mõtted pähe istutanud või?

TÜTAR: Ei.

ISA: Räägi välja!

TÜTAR: Ema pole mulle midagi pähe istutanud.

ISA: Ma ei usu sind.

TÜTAR: Ausõna!

ISA: Ta püüab sind minu vastu pöörata.

TÜTAR: Ei!

ISA: Miks sa siis teed endale nende küsimustega liiga?

TÜTAR (hüüatades): Sest, ma kardan, et muutun teiesuguseks.

PAUS

TÜTAR: Ei oska hoida ühtegi suhet, ja lõpuks olen veel õnnetu ka. Muserdunud. Üksik. Hüljatud. Lutsutan vaid päevast-päeva komme ühetoalises korteris nagu mingisugune väljajäetu.

PAUS

ISA: Sa oled siis kellegi leidnud või?

TÜTAR: Mida?

ISA: Kas sa oled kellegist huvitatud või?

PAUS

ISA (*venitavalt*): Nooh!?

TÜTAR: Ära jõllita mind!?

ISA: Ma ei jõllita.

TÜTAR: Jõllitad küll. Mul on ebamugav.

ISA: Anna andeks!

TÜTAR: Ära vabanda!

ISA: Issand jumal! Tunnen huvi, on ebamugav, ei tunne huvi, jälle probleem.

PAUS

ISA: Oled siis leidnud kellegi, või ei ole!?

TÜTAR (*pika hambaga*): Võib-olla!

ISA: On teil tore koos?

TÜTAR: Jah!

ISA: Kas ta on sinust vanem?

TÜTAR: Kaks. Kaks aastat.

ISA: Ega tema ometi lutsukomme ei söö, sest muidu oleks ta küll igav ja õnnetu inimene.

TÜTAR: Isa!

ISA: Tegin nalja.

TÜTAR varjab muiet.

ISA: Milline ta siis on?

TÜTAR: Ma ei taha temast rääkida.

ISA: Olgu!

TÜTAR: Ma ei taha temast rääkida ja kõik!

ISA: Sain aru!

TÜTAR: Ma tulin siia rääkima sinust ja emast. See pole õiglane, et järsku hakkad minu eraelust rääkima.

ISA: Ma tundsin lihtsalt huvi.

TÜTAR: Ära tee nii!

ISA: Mismoodi?

TÜTAR: Et, järsku tunned huvi. Järsku olen oluline.

ISA: Sa oled mulle alati oluline.

TÜTAR (*irooniliselt*): Jajah!?

ISA: See, et sina selle üle viskad nalja, ei tähendaks et ma ei hooli sinust. Minu jaoks, Madle, oled sa kõige kalleim.

PAUS

TÜTAR: See kõik on nii vale. Kurat! Persse küll!

TÜTAR lahkub pahaselt korterist.

ISA: Madle, oota nüüd! Madle! Mis sul hakkas?

ISA jääb üksinda. Laualamp hakkab värelema, terve ruum muutub ahistavaks, seinad justkui tõmbuksid kokku. ISA valdab iiveldustunne ja arusaamatus. Valgusvihk langeb poodiumile.

EMA: Mida kuradit sina siit otsid? Sa reetsid meid! Kao minema! Sa oled joonud või? Mida sa teed? Lõpeta ära! Ma ei andesta sulle iial. Kas kuulsid, lõpeta ära, raisk? Järsku oleme sulle olulised või? Ma kutsun sulle politsei! Mida sa neist kardinatetest tirid? Jäta meid lihtsalt rahule! Kuuled või, jäta meid rahule! Jäta rahule! Sa reetsid meid.

PAUS

ISA: Kohtasin Hildet esimest korda teisel kursusel. Tal olid meeldejäädvalt säravad silmad ja naeratus. Teda ümbritses mingisugune sõnaseletamatu särav udu, mis lõi minu jaoks kõik värelema. Ta mõjus hüpnotiseerivalt. See oli nii ootamatu, muutusin sõnatuks, isegi kohmetuks, endalegi naeruväärseks. Ja, et sellest kõigest üle tulla, avastasin ootamatult, et lutsukomm, eriti just barbarissi maitseline, rahustas mind. Üleüldse kommi lutsutamine rahustab mind. Sõbrad tegid muidugi nalja minu üle, et kas pole lutist või nibust võõrdunud, aga ma ei teinud neist välja. Polnudki vaja teha, mul jätkus silmi ja aega vaid Hildele. Me kõndisime tihtilugu jõekaldal ja unistasime. Meile tõesti meeldis koos unistada, kõigest. Pole miskit ilusamat, kui unistada kellegagi koos ja tunda elu võimalikkusest rõõmu. Terve maailm on avalil, justkui peopesal. Seda on võimalik

teeneteisele hellalt hüpitada, teades et see kunagi ei kuku maha ega purune, sest saad vastaspoolt usaldad. Päevast päeva jagasime teineteisele pööraseid soove ja mõtteid. Elasime ja unistasime.

TÜTAR justkui vihiseks tuppa tagasi, on silmnähtavalt ärritunud. ISA ei saa aru, mis toimub, on segaduses. Valgusvihk poodiumilt kustub.

TÜTAR: Nii! Aitab jamast. Räägime nüüd tõsiselt.

ISA: Millest?

TÜTAR: Et, miks sa jätsid meid? Miks sa minema kõndisid?

ISA: Madle, mis toimub?

TÜTAR: Ei! Räägi asjast!

ISA: Ma ei saa aru. Miks sul on seda kõike vaja?

TÜTAR: Ma lihtsalt ei usu enam midagi, ega kedagi.

ISA: Sa kisud ju kõik haavad jälle laiali!

TÜTAR: Mind ei huvita, ma tahan teada saada miks. Miks? Miks? Miks?

PAUS

TÜTAR: Miks sa meid jätsid? Miks sa läksid?

ISA ei vasta midagi, istub kirjutuslaua taha.

TÜTAR: Miks? Järsku sind ei olnud enam kodus. Miks sa hakkasid jooma? Ema ütles, et isa elab nüüd üksinda.

ISA: Ma ei jätnud teid!

TÜTAR: Aga, mis sa ära läksid?

ISA: Ema. Sinu ema sundis. Sinu pärast.

TÜTAR: Mis mõttes minu pärast?

ISA: Ma ei tea... Ma ei tea, kuidas seda öelda. Kurat!

ISA tõuseb püsti.

ISA: Me lihtsalt jõudsime järsku ühte punkti, kus kõik oli valesi. Mitte miski ei olnud enam endine. Enam ei olnud me kahekesi, olime kolmekesi ja see muutus oli liiga järsk. Enam ei olnud miski ilus.

TÜTAR: Minu pärast!

ISA: Ei, mitte sinu pärast. Seda ongi keeruline selgitada. Kõik see kokku.

TÜTAR: Mis mõttes?

ISA: Kõik see kokku, meie kolm. Me ei olnud tegelikult valmis olema kolmekesi. Me tahtsime lihtsalt koos unistada. Me olime naiivsed, lapseohtud unistajad, kelle jaoks oli kõik võimalik.

TÜTAR: Ja, pärast mind enam ei olnud, jah?!

ISA: Ei!

TÜTAR (*valjult*): Ei!

ISA: Ei, ma ei mõelnud seda nii. Me ei osanud. See ei tähenda, et ei oleks võimalik. Kindlasti on, meie, mina lihtsalt ei osanud seda.

TÜTAR: Mida teie siis oskasite?

ISA: Me...

TÜTAR: Sa ei pea vastama, ma ju tean. Tülitseda, võtta teine teise kallal. Sina hakkasid veel jooma. Võimas. Täiuslik. Mina olin siis täiuslik, jah!

ISA: Kallis, sa väänad minu sõnu.

TÜTAR: Ära kutsu mind nii. Kuidas sa julged pärast kõike seda kutsuda mind veel kalliks?

ISA: Ma ei saa ju teisiti, kui sa seda ju oled mulle.

TÜTAR: Ma ei usu sind. Kurat, siin perekonnas ei saa kedagi uskuda ega usaldada. Te olete emaga ikka paras paar. Egoistlikud unistajad.

TÜTAR hakkab ruumist lahkuma, võtab kirjutuslaua pealt kausi ja viskab seal olevad kommid vastu maad. Ta trambib need puruks.

TÜTAR: Täiuslik.

TÜTAR lahkub korterist.

ISA: Madle! Madle!

Laualamp hakkab värelema, kuni muutub pimestavalt eredaks. Terve korter muutub hetkeks hallikast tonaalsusest heledaks, ootamatult kergeks. Kogu valgus koondub poodiumile. Ajahüpe, ligi 15 aastat. EMA pöörab end esimest korda ümber. Ta istuks justkui purde peal, kiigutades jalgu. Õhus on kevadet.

EMA: Villu! Villu! Kus sa oled? Ma tean, et sa oled siin. Kuule, tule nüüd välja, sa ju tead, et mulle

ei meeldi, kui sa mind ehmatad. Ausõna. Ma olen nagu väike laps, ma lasen püksi, kui keegi mind ehmatab. Villu, palun tule välja, ole pai.

ISA hiilib poodiumile vaikselt, tal on käes lillekimp, mille ta on ise korjanud. ISA püüab jäljendada mõnda linnuhäält.

EMA: Villu! Siin sa oledki. Ära jäta mind siia nii kauaks ootama. Mul on hirm, sa ju tead. Ma arvasin juba, et sa ei tule või teed mõnda rumalat nalja.

ISA: Hilde, ma ei teeks seda kunagi. Palun.

ISA ulatab lillekimbu.

ISA: Ise korjasin.

EMA: Aitäh! Nii ilus.

ISA: Kas sa kommi soovid?

ISA pakub peost barbarissi kommi.

EMA: Ma ei saa aru, kuidas sul veel hambad suus on. Sa muud ei teegi, kui sööd ainult kommi.

ISA: Ma ei saa midagi teha, kui nad mulle meeldivad.

EMA: Tead, lapse ees sa küll kommi süüa ei tohiks.

ISA: Mida?

PAUS

EMA (laveerides): Ma räägin üldiselt. Ära saa minust varesti aru.

ISA: Lapse ees?

EMA: Jah, lapse ees ei tohi kommi süüa, näitad halba eeskujut, ja oleksid üleüldse õrritaja.

ISA: Lapse ees... Laps... Kas sa unistad lapsest või?

PAUS

EMA: Ikka. Kas ma ei tohi? Kas sa tahad öelda, et ma ei või lapsest unistada?

ISA: Ei, ei... Ma ei mõelnud seda üldse nii.

EMA: Kuidas siis?

ISA: Ma ei teagi...

EMA: Mis mõttes sa ei teagi?

ISA: Ei, ei... See on kõik kuidagi ootamatu.

EMA: Et mina mõtlen lapsest, sa tahad öelda seda või?

ISA: Ei... Või, nojah!

EMA: Miks mina ei või mõelda lapsest? Mida sa tahad öelda? Miks see on mulle järsku keelatud?

ISA: Midagi pole keelatud! Ma olen lihtsalt mõelnud, et me teeme koos, kahekesi, veel palju muud – reisime, õpime, tunneme elust rõõmu, ei seo end koheselt muude kohustustega.

EMA: Nii et laps on sinu jaoks “muu kohustus”.

ISA: Ma ei öelnud ju seda, sa saad minust valesti aru.

EMA: Palun selgita siis, kuidas ma peaksin sellest “muust kohustusest” aru saama.

PAUS

ISA: Hilde, kallikene! Ma pole veel lapsest või pereks olemisest mõelnud, kuid see ei tähendaks, et ma ei sooviks neid. See kõik tuli praegu ootamatult, tabas kui välk selgest taevast. Ausõna. Palun usu mind! Sa oled mulle ääretult kallis ja ma ei kujuta ette oma elu ilma sinuta.

EMA: Kas sa tõesti mõtled nii? Kas sa tõesti tunned nii?

ISA (*pärast väikest pausi*): Jah!

EMA: Villu, päriselt!? Kas sa tõesti tunned nii?

ISA: Jah! Jah, Hilde!

EMA ja ISA embavad. Kirjutuslaual olev lamp hakkab värelema, ruum muutub taas pimedamaks, ahistavamaks, valgus tõstetud poodiumilt maha. TÜTAR tuleb vaikselt pilti.

TÜTAR (*sosinal*): Isa!? Isa, kas sa oled siin?

TÜTAR liigub lauasahtli juurde. Ta hakkab kirjutuslaua sahtleid läbi vaatama. Leiab paberid, mis on kokku köidetud. Lehitseb.

TÜTAR (*sosinal*): “Klaasjas kibemagusus”. Villu Kask.

TÜTAR pöörab järgmise lehe.

TÜTAR (*sosinal*): Hildele ja Madlele.

Järsku kostuvad lava tagant sagimist. TÛTAR püüab kiiresti panna kõidetud paberid sahtlisse tagasi. Läheb kiiruga diivanile ja imiteeriks justkui magamist.

ISA: Madle!?! Madle!?! Madle, kas sa oled siin või? Ma olen sind igalt poolt otsinud.

ISA siseneb tuppa, näeb diivanil TÛTART magamas.

ISA (vaikselt): Madle! Madle! Kas sa magad või?

TÛTAR ei vasta.

ISA: Vähemalt sa oled siin! Vähemalt sa oled siin, tütreke.

TÛTAR ei vasta. ISA läheb TÛTRE juurde, püüab aru saada, kas ta ikka magab. ISA toob lava tagant teki ja asetab selle TÛTRELE peale. Ta avab kirjutuslaua sahtli, kust võtab välja paberid. Ta võtab laualt pastapliiatsi, paar kommi kausist, kustutab kirjutuslaual oleva laualambi tule ja lahkub ruumist.

ISA (vaikselt): Head ööd, kallid Madle!

PAUS

Aeglaselt hakkab paistma valgusvihk tõstetud poodiumile. EMA istuks taaskord kui purde peal, pilk on suunatud kaugusesse, ta ümiseb miskit. Ajahüpe. Samal ajal valgustub välja diivanil magav TÛTAR, kes nüüd on väike tüdruk.

EMA: Ja, kui nad surnud ei ole, elavad nad siinemaani koos õnnelikult. Lõpp! Head ööd!

TÛTAR: Ema, miks te isaga koos ei ole?

EMA: Lapsukene, on juba hilja ja sa oled veel väike.

TÛTAR: Ema, ma ei ole väike.

EMA: Oled küll. Sa ei mõistaks veel seda, ära koorma oma väikest pead.

TÛTAR: Aga, proovi!

EMA: Ei!

TÛTAR: See pole aus. See pole aus ema.

EMA: Ei!

TÜTAR: Ma olen sinu tütar ja mul õigus teada.

PAUS

EMA: Sinu isa jättis meid maha.

TÜTAR: Kas ta läks siis meie juurest teise naise juurde?

EMA: Ei, seda mitte!

TÜTAR: Aga, siis ta ju ei jätnud meid maha!?

EMA: Kuidas sulle siis nüüd öelda? Sinu isale meeldis unistada, nagu sullegi. Ta unistas kõigest, kuid mingi hetk ta enam ei suutnud. Meie vahele tekkis tühimik, olime muutunud teineteise jaoks kaugeks. Ja, siis hakkas ta suurest hirmust ja valust jooma. Seepärast otsustaski ta meid maha jätta.

TÜTAR: Miks me ei saa teda unistamisel siis aidata?

EMA: Kahjuks ei ole see võimalik.

TÜTAR: Miks?

EMA: Sest ta ei suuda enam?

TÜTAR: Aga, kui me unistaksime tema eest!

EMA: See on väga armast sinust, aga ka see ei aitaks.

TÜTAR: Miks?

EMA: Sest... Kuidas sulle nüüd selgitada?

TÜTAR: Aga, kui me prooviksime?

EMA: See ei ole nii lihtne.

TÜTAR: Miks?

EMA: Jäta! Jäta nüüd!

TÜTAR: Proovime? Ema, miks me ei või proovida?

EMA: Ei! Jää magama! Aeg on juba hiline. Head ööd!

TÜTAR: Ema...

EMA: Madle, jää magama.

Valgus kustub TÜTRE pealt.

EMA: Berberi. Barbariss. Kukerpuu mari. Villu on samasugune okkapundar nagu kukerpuu põõsas. Püüa neid marju kätte saada, võimatu. Püüa Villult miskit kätte saada, ilmvõimatu. Villu ainult unistab. Need, tema unistused, olid sama ahvatlevad kui kaunid, punakasroosad kukerpuu marjad. Korjates saad haiget. Marjad on hapukad, neist saad valmistada äädikat, millega pärast pesta

keedukannu katlakivist puhtaks. Mis sa äädikaga muud ikka peale hakkad! Võib-olla aitab hõbedat puhastada, on mõne haiguse ennetamisekski kasulik... Ma jäin uskuma, et Villu tõesti soovib peret luua, sest kui mees räägib nii põhjalikult mulle barbarissi kommidest ja kukerpuu põõsast, siis ta peab ju olema isaks loodud. Anna laps sülle ja ta õpetab temagi unistama. Istuvad koos ja unistavad. Villust kui lapse isast sai minu kinnisidee. Ma soovisin last, see tundus tollal nii õige. Ma olin valmis, ma teadsin mida ma soovin. Last ja peret. Me unistasime kogu aeg Villuga, kuid mulle tundus, et perest võib samamoodi unistada. Kõigest ei saa koos unistada, algul peab üksinda seda tegema, peab panema unistuse idanema. Võtma aega, nägema kas võtab juured alla. Kas hakkab kasvama? Villu tahtis kogu aeg koos unistada, kuid peamiselt ikka enda unistusi. Seinast sein. Küll ta ehitab maja, siis reisime Hispaaniasse elama, kus ta hakkab härjavõitlejaks. Siis olime juba purjekaga maailmareisil, silmapiiriks vaid sillerdav meri. Lõpuks unistas juba luuletaja karjäärist. Tema mõttelend peab saama sõnaks. Ta muudkui unistas ja mina nautisin tema särasilmsust, vitaalsust. Ta elas kusagil mujal, kuid see oli nii sümpaatne, eriskummaline. Meie kooselu saatsid unistused ja barbarissi kommid. Ma kuulasin tema lutsutamist, see kõlas kui unistamise helina. Mind see ei häirinud. See oli sama armas kui nohisev laps hällis. Süütu ja õrn.

Valgusvihk hajub aeglaselt poodiumilt ja EMA pealt. ISA tuleb pilti koos paberitega, vaatab TÛTART, kes on jäänud sügavasse unne. Ta istub kirjutuslaua taha ja avab sahtli. Võtab sealt välja pambu, millest tuleb esile punane telliskivi, millele on kraabitud sisse initsiaalid H ja V. Ta hoiab seda kivi käes, hüpitab, tunnetab selle raskust ja asetab kivi rätikusse, mille voldib pambuks kokku. ISA asetab pambu lauasahtlisse. Ta lehitseb pabereid ja jääb ühte neist lugema.

ISA (tsiteerib vaikselt, kuid kuuldavalt):

sinu kerge uni ei vajuta jälgegi
magaksid kui õhus
heleroosas kõrbes

minu patud on roostes ankrud
ükski laev ei võta neid omaks
nad laulavad oma kurba saatust
kutsuvad laevu põhja
kuulama viimast kumisevat kella lööki

minu jalge ümber on ankrukett
telliskividest loodud tulease

soojendan varbaid ja vaatan tähti läbi sillerdava veepinna

sinu kerge uni ei vajuta jälgegi

ISA hakkab endalegi ootamatult nutma, peidab pea käte vahele. Ta on murtud, kuid samal ajal valdab teda vabadusetunne. ISA tihkumist kuuleb TÛTAR, kes ärkab üles.

TÛTAR: Isa, kas kõik on korras?

ISA tõmbab kätega näost üle, hakkab pabereid korrastama ja paneb neid samal ajal lauasahtlisse.

ISA: Jah! Jah, minuga on kõik korras. Üks tüütu kärbes lendas siin laualambi ümber ringi. Jäin teda vaatama ja näe, lendas teine mulle silma.

TÛTAR: Isa, kas kõik on korras? Sa võid mulle ju rääkida, kui soovid.

ISA: Kuule, see oli vaid üks tobe kärbes. Ära minu pärast muretse, minuga on kõik korras. Kell on juba palju, anna emale teada, et siin oled. Ta võib muretseda, tead ju küll teda.

TÛTAR: Jah. Ma helistan talle.

ISA: Kuidas sul käega on? Valutab?

TÛTAR: Ei, sügeleb.

ISA: Kas vaatan üle?

TÛTAR: Pole vaja. Aitäh!

TÛTAR hakkab minema, seisatub korraks.

TÛTAR: Isa, kas kõik on ikka korras.

ISA: Ja, kallike! Kõik on korras. Sa oled ju siin, ja nii on hea. Nii on kõik hea.

TÛTAR liigub ISA juurde ja kallistab teda selja tagant. Pärast kallistust lahkub ruumist. Valgusvihk valgustab välja tõstetud poodiumi, EMA istuks taaskord kui purde peal, kiigutab jalgu.

EMA: Villu! Villu!

ISA kuuleb EMA hüüet. Ei vasta, kuid teab, et ta on temaga samas ruumis.

EMA: Villu! Ma poleks pidanud sind uskuma jääma. Ma ju nägin, ma tundsin, kuidas miski sinus kihvatas. Me saame lapse. Piisas vaid ühest lausest ja sa olidki kadunud.

PAUS

EMA: Villu! Miks? Miks?

PAUS

ISA: Ma ei tea.

PAUS

ISA: Ma tõesti ei tea.

EMA: Mehed... Te suudate niimoodi kärbseid pähe ajada, et silm ka ei pilgu. Pärast püüa neid kärbseid pea ümbert ja silmast ära saada, ainult nutad. Nutad ja kahetsed. Kõrvus on vaid tüütu porin, ja ei midagi muud.

ISA: Anna andeks.

EMA: Sa oleks võinud mulle ju kohe öelda, et sa ei julge, pole veel valmis. Ei, sa ainult unistasid, ja valetasid. Ja enam ei osanud midagi muud teha, kui hakata jooma.

PAUS

ISA: Jah! Sul on õigus. Ma ei osanud enam midagi teha, mitte midagi. Ma ei suutnud enam ka unistada. Ma olin tühi. Ma ei suutnud leppida sellega, et me oleme kolmekesi. Nüüd, ja igavesti. Kolmekesi.

EMA: Sa oled nii enesekeskne, ja sul jagub vaid eneseõigustusi.

ISA: Mina!? Mina!? Mina olen enesekeskne!? Kas sa oled kordagi ise peeglisse vaadanud ja mõelnud, et äkki selles kõiges on pisutki sinu süüd ka? Et äkki, poleks pidanud nõudma minult midagi sellist, milleks ma polnud valmis. Perekond. See oli sinu unistus, kinnisidee. Mulle lihtsalt meeldis unistada. Unistada. Ma pole kunagi neid sõnastanud kui unistusi. Unistamine. Mulle meeldis see tegevus. Unistamine.

EMA: Jälle, sa otsid vaid eneseõigustusi, püüad end välja vingerdada. Et ei peaks kunagi võtma vastutust. Sellepärast sulle meeldibki unistada, sest see ei kohusta sind mitte millekski. Sa lihtsalt oled, sööd kommi ja unistad. Isegi kommipabereid ei suuda sa ära visata, need vedelevad igal pool.

ISA: Näe, sa jälle süüdistad, kommipaberid vedelevad igal pool. Sa ajasid mulle hirmu peale oma raamatute, riietega. Vihisesid minust mööda, panemata mind enam tähelegi. Mul oli hirm. Saad sa aru, mul oli hirm.

EMA: Sa arvad, et mina ei tundnud hirmu või? Ah!? Sa oled võimatu. Ütlesin sulle ühe lause – me saame lapse. Me saame lapse. Ja, ma nägin seda kihvatust sinus. Siis ma mõistsin, sa valetasid mulle. Tol hetkel sa hülgasid mind.

PAUS

ISA: Kas sa mäletad seda vana maja, punastest tellistest, jõe kaldal? Seda, millest alati möödusime, kui mööda jõekallast purde peale kõndisime? Mäletad või?

EMA: Kas seda väikest, viilkatusega, õunapuu aiaga?

ISA: Just, see sama.

EMA: Nii?

ISA: Ma arvan, et sa kandsid juba Madlet. Üks õhtu läksime jälle jõe kaldale kõndima. Kuu paistis, tänavavalgustus sillerdas ja hajus veepinnal ja siis sa mainisid, muuseas, et kui oleks raha, siis ostaks selle maja ära. Ta oli juba tollal logudik, oleks vajanud väga palju tööd, aga sa ei hoolinud sellest. Sa ütlesid seda muuseas, aga see sinu mõte ei jätnud mind. Osta ära see maja. Ma murdsin üks õhtu sinna sisse, kolasin ringi ja leidsin ühe foto vana kapi alt. Seal oli ema ja laps ning voodi kõrval, neist pisut eemal istus meesterahvas. Ma ei tea, aga millegipärast tundus, et see mees on tühi. Kõik peaks olema justkui rõõmus, aga teda justkui ei oleks selle foto peal. On vaid kontuur, piirjooned inimesest. Millegipärast tundsin, et jalad enam ei kannu, justkui põrand hakkaks hetkega mädanema. Ümberringi tundus kõik hallitavat ja kopitanud. Ma jooksin majast välja, hingasin värsket õhku ja tuln koju. Ma mõistsin siis, et ma ei soovi muutust. Ma sain aru, et maja tähendab perekonda, last. Ja, siis andsid sa mulle teada Madlest. Sa muutusid nii õnnelikuks. Ma mõistsin, et see ongi sinu unistus. See täitus nii järsku, nii kergelt, kuidagi niisama. Ootamatult. Jah. Ma hakkasingi tollal selle maja lagunenu trepimademel joomas käima. Istusin ja jõin. Sellest sai minu kurbuse altar. Ma tahtsin sinu unistuse alla kugistada.

EMA: Milles meie süüdi oleme Madlega?

ISA: Mitte milleski! Mitte milleski! See ongi kõige jubedam. Te polnud süüdi mitte milleski. Mind valdas hirm, kõige kangestavam hirm.

EMA: Miks sa ei rääkinud?

ISA: Ma ei suutnud. Ma ei osanud. Ma ei tulnud sellega toime, kõike oli liiga palju minu jaoks.

EMA: Aga, joomine? See aitas?

ISA: Jah... või ei! Midagi ei aidanud.

EMA: Sa tegid meie elu põrguks.

ISA: Ma tean. Ma tahtsin muutuda, aga ei suutnud.

PAUS

EMA: Ei, ei. Ma ei suuda sulle andestada. Ma lihtsalt ei suuda. Ma tean, et sa seda soovid, aga ma ei suuda. Ma ei saa.

ISA: Anna mulle palun andeks. Ma ei suuda ilma teieta elada. Palun!

EMA: Mine ära, palun lihtsalt mine ära. Ma ei taha sind enam kunagi näha.

EMA pöörab end ümber, valgusvihk kaob ülemiselt platvormilt. Laualamp kirjutuslaual hakkab värelema, korter muutub ahistavaks. ISA pea hakkab valutama, ta justkui karjuks kõigest üle, vajub väsinuna voodisse.

VAIKUS

ISA ärkab üles.

ISA: Pärast sellist unenägu, miski minus murdus. Ma mõistsin, et ma ei suuda enam midagi parandada. Kõik. Kõik on läinud, ainult varemed. Jõuetus. Mind valdas jõuetus ja äng. Ma ei osanud enam midagi teha. Ja, siis hakkasin kirjutama, luuletusi. Ma polnud eal luuletanud, ainult unistanud. Iga riim sõlmis mingisugused otsad kokku, andis mulle võimaluse endaga tõtt vaadata, olla aus. Kirjutasin et saada terveks, paluda vabandust... Istusin jõe kaldal, selle vana telliskivist maja trepimademel, ja muudkui lutsutasin kommi ja kirjutasin. Ma tahtsin vabandust paluda. Tahtsin uut algust. Ma isegi võtsin selle maja paar telliskivi kaasa, et mul ei ununeks iial see raskus, mille ma tõmbasin kaela oma perele. Kandsin seda endaga kaasas. Teadsin, et Hilde ei soovi mind näha, veel vähem ära kuulata. Ma pidin temani teisiti jõudma. Ma pidin sõnadega temani jõudma, siis tegudega... Ma pidin talle ütlema, et vajan aega, kuid perekonnast võib saada ka minu unis...

Äkitselt on pimedus

TÜTAR (*hüüdes, lava tagant*): Isa! Isa! Isa!

VAIKUS

Kirjutuslaua lamp süttib. Korter on tühi. TÛTAR astub pilti.

TÛTAR: Minu isa suri kõige näeruväärsemal viisil. Ta lämbus, barbarissi komm kurgus. Leidsin ta kirjutuslaua tagant, nina ees paberid, mis olid kokku köidetud punase paelaga. “Klaasjas kibemagusus”. Villu Kask. Pühendusega Hildele ja Madlele. Helistasin kiirabisse, ta viidi minema ja jäin terveks ööks siia. Lugesin tema luulekogu. Isa oli kirjutanud luulekogu. See oli... veider. Tuleb välja, et ta oli ilusa hingega inimene. Need luuletused olid kurvad... Ma arvan, et isa tuli ema juurde andeks paluma. Ju, tahtis talle luulekogu anda, kuid hirm oli nii suur, et tal hakkas sees keerama. Ta vandus mulle, et ta ei olnud tol päeval joonud, ta oli endast väljas. See nõudis temalt väga suurt eneseületust. Ema süüdistused mõjusid isale halvavalt, lõid silme eest mustaks, nagu ta ütles. Ja, need punased telliskivid, ma ei tea, kust need küll tema kotti said, või miks. Andsin emale luulekogu lugeda. Ta murdus. Ma polnud teda kunagi sellisel moel nutmas näinud. See oli nii ootamatu. Ma arvasin, et ta vihkab isa. Järsku hakkas ema paluma vabandust, et tal polnud niipalju jõudu ja julgust andestuseks. Ta tundis süümepiinu. Ema vaatas mulle pisarsilmi otsa ja ütles külmalt – tema hoopis reetis isa. Tema oleks pidanud aitama tal näha, saada sellest kõigest üle. Minu ema oli kurb. Ta oli kõik need aastad kandnud endas kurbust, väsitavat hüljatust.

EMA valgustub välja tõstetud poodiumil, istub taaskord purdel.

EMA: Ta tundis samamoodi hirmu nagu minagi. Me püüdsime mõlemad näha läbi tühimiku, leida end ja teineteist, kuid tegelikult toitsime oma vaikimisega seda tühimikku. Meie unistused pimestasid meid. Me klammerdusime nende külge, kuigi oleksime võinud koos luua ühte ilusat unistust. Kolmekesi. Villul oli see maja meeles, see maja, millest kunagi unistasin kui ideaalsest kodust. Millestki, mis oleks olnud täiuslik...

EMA hakkab nutma, valgus hajub poodiumilt.

TÛTAR: Ma ei osanud ema kuidagimoodi lohutada. Ma lihtsalt kuulasin teda ja tema ainult rääkis. Tundus, et ta vajab tühjaks rääkimist ja nutmist. Mulle tundus, et olime emaga koos, esimest korda ühes ruumis teineteisele olemas. Ja, me rääkisime ausalt, avameelselt. Südamest. Jõudsin mõelda, et äkki see ongi lõpuks see ilu, millest isa rääkis. Lihtne ja selge. Lihtsalt, on.

TÛTAR hakkab korterist lahkuma. Läheb kirjutuslaua juurde, avab sahtli ja võtab välja telliskivi, mis on riidesse mähitud.

TÜTAR: Avastasin paar päeva tagasi isa lausahtlist murenenud telliskivi. Mulle tundub, et ta käis öösel seda kivi otsimas, kui oli meie auto pihta visanud. Tal oli see lausahtlis, hoolikalt riide sisse mähitud, kui kingitus.

TÜTAR vaatab käes telliskivi.

TÜTAR: H ja V...

TÜTAR lööb telliskiviga kirjutuslaual oleva kommikausi puruks. Ta lahkub korterist, telliskivi käes.

LÖPP